

ZAVÁDĚNÍ ÚZEMNĚ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ OBCÍ A KRAJŮ JE JIŽ PODPOŘENO Z PROSTŘEDKŮ EU

Jarmila Svobodová

Dalo by se říci, že programovací období 2007–2013 se nachází teprve na počátku, ale přesto jsou již nyní některé projekty ukončeny a dotace z fondů EU určené k jejich realizaci proplaceny. Tato situace se týká části Integrovaného operačního programu (IOP), konkrétně 1. výzvy k předkládání žádostí, která byla vyhlášena 10. dubna 2008. V rámci této výzvy byly podpořeny projekty na zavádění územně analytických podkladů krajů a obcí. Na následujících řádcích už vám proto mohu přiblížit první výstupy programu, počty podpořených projektů na zavádění územně analytických podkladů krajů a obcí i informace o vyčerpaných finančních prostředcích. To vše z pohledu Centra pro regionální rozvoj ČR (CRR ČR) zastávajícího v programu IOP roli zprostředkujícího a kontrolního subjektu.

Program IOP je jedním z osmi tematických operačních programů schválených Evropskou komisí pro Českou republiku v programovacím období 2007–2013. Je zaměřen na řešení společných regionálních problémů v oblastech infrastruktury pro veřejnou správu, veřejné služby a územní rozvoj: rozvoj informačních technologií ve veřejné správě, zlepšování infrastruktury pro oblast sociálních služeb, veřejného zdraví, služeb zaměstnanosti a služeb v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik, podpora cestovního ruchu, kulturního dědictví, zlepšování prostředí na sídlištích a rozvoj systémů tvorby územních politik.

K dispozici 240 milionů

V rámci poslední zmíněné oblasti je mimo jiné podporováno zavádění územně analytických podkladů, na které je určen pouhý zlomek z více než **42,5 mld. Kč vyčleněných pro celý program IOP**. Díky tzv. oblasti intervence 5.3 aktivité a) programu IOP – Podpora při zavádění územně analytických podkladů (ÚAP) obcí a krajů, bylo získání finanční podpory na zpracování ÚAP umožněno všem obcím s rozšířenou působností (ORP) a krajům, které mají ze zákona povinnost ÚAP zpracovat.

Celkově byly na výzvu vyčleněny finanční prostředky ve výši 240 mil. Kč, přičemž maximální výše dotace u jednoho projektu činila nejvýše 1,1 mil. Kč (z toho 85 % ze strukturálních fondů EU a 15 % ze státního rozpočtu). Podpořen tedy mohl být každý z potenciálních žadatelů, tj. 205 ORP a 13 krajů.

Pro získání dotace musela být splněna celá řada podmínek, např. v době podání žádosti o dotaci nesměl být projekt dokončen, při podání žádosti již musel být vybrán dodavatel, způsobilé výdaje projektu musely být vynaloženy až po 1. lednu 2007, projekt musel být ukončen nejpozději 31. prosince 2008 pro ORP, resp. 30. června 2009 v případě krajů (nejzazší termíny dle stavebního zákona), projekty musely být realizovány mimo území hlavního města Prahy, výdaje musely být vynakládány v souladu s cíli programu a příslušné oblasti intervence a bezprostředně v souvislosti s realizací projektu apod.

V rámci výzvy vyhlášené dne 10. dubna 2008 a ukončené 15. října 2008 pro ORP, resp. 16. března 2009 v případě krajů, bylo celkem předloženo **193 žádostí o dotaci**. Pouze 25 ORP a 3 kraje o dotaci nepožádaly. **O získání dotace na vytvoření ÚAP mělo tedy zájem více než 87 % ORP a 77 % krajů.**

Co jsou to ÚAP?

Územně analytické podklady jsou novým nástrojem územního plánování na úrovni obcí s rozšířenou působností a krajů, který upravuje zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon, účinný od 1. ledna 2007. Cílem ÚAP je zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot, omezení změn v území z důvodu ochrany veřejných zájmů, záměrů na provedení změn v území, zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území a určení problémů k řešení v územně plánovací dokumentaci.

Výstupem ÚAP jsou celkem čtyři výkresy (viz obr. 1), a to výkres hodnot území, výkres limitů využití území, výkres záměrů na provedení změn v území a výkres problémů k řešení a textová část, neboli rozbor udržitelného rozvoje území.



Obr. 1: Výřezy z výkresů grafické části Dokumentace ÚAP ORP Semily

Nejčastější chyby odhalené kontrolou

Po předložení jednotlivých žádostí o dotaci byla ze strany CRR ČR provedena řada kontrol – **nejdříve kontrola přijatelnosti, pak kontrola formálních náležitostí projektu a posléze ex-ante analýza rizik, příp. ex-ante kontrola.** Předmětem těchto kontrol je např. posouzení souladu projektu s cíli a aktivitami příslušné oblasti intervence programu IOP, splnění definice příjemce a dané hranice způsobilých výdajů, zjišťování, zda existuje smluvní zajištění projektu nebo zda je žádost o dotaci podána v předepsané formě a zda jsou v žádosti vyplněny všechny požadované údaje a doloženy všechny povinné přílohy.

V průběhu výše uvedených kontrol se však v žádostech o dotaci objevovala řada chyb, nejčastěji např. chybné zaokrouhlení finančních částek, nesprávné uvedení místa realizace a dopadu projektu, nedoložení všech povinných příloh žádosti a také chybně uvedené monitorovací indikátory. **Tato pochybení však bylo možné dodatečně opravit a nebyla důvodem pro vyřazení žádostí z další administrace.** Poslední kontrolou před schválením žádostí ze strany řídicího orgánu IOP byla ex-ante analýza rizik, příp. ex-ante kontrola, v rámci které došlo k posouzení a ověření zejména realizovatelnosti a udržitelnosti projektu, věcné správnosti a souladu údajů uvedených v žádosti se skutečností, případně také ověření na místě. Cílem ex-ante analýzy rizik, příp. ex-ante kontroly, bylo předejít případným budoucím problémům při implementaci projektu. Součástí ex-ante analýzy rizik byla také kontrola výběrových řízení na dodavatele. **Na základě provedených kontrol došlo k vyřazení osmi žádostí – důvodem vyřazení ve všech případech byly chyby právě ve výběrovém řízení.** V případě zadávání zakázek malého rozsahu se obecně jednalo o nedodržení základních principů, a to transparentnosti, zákazu diskriminace a rovného zacházení. U zakázek zadávaných v režimu zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, se jednalo např. o neúplné dokladování jednotlivých úkonů, nesprávné stanovení druhu veřejné zakázky, nedovolené rozdělení předmětu zakázky tak, že došlo ke snížení předpokládané hodnoty pod finanční limity stanovené zákonem č. 137/2006 Sb., hodnocení nabídek „dle referencí“, což § 50 zákona č. 137/2006 Sb. zakazuje.

Dotace pro 81 % podporovaného území ČR

Před začátkem či v průběhu realizace odstoupili od projektu další tři žadatelé. Nutno však podotknout, že dva z odstoupivších a jeden z vyřazených na základě ex-ante kontroly po přepracování žádosti znovu podali a dotace jim byla nakonec poskytnuta. **Během realizace byly z důvodu pochybení ve výběrovém řízení vyřazeny další tři projekty.**

V konečném součtu bylo podpořeno 170 projektů ORP (u všech projektů již byla dotace vyplacena na účet příjemce). V případě devíti projektů krajů, jejichž realizace byla úspěšně ukončena nejdéle 30. června 2009, jsou v současné době administrovány žádosti o platbu. Podpořené ÚAP na úrovni ORP pokryly plochu o rozloze 63 398 km², což představuje 81 % území ČR podporovaného v rámci

programu IOP (viz obr. 2). Celkem již bylo na projekty ÚAP na úrovni ORP vyplaceno více než 154,3 mil. Kč a po proplacení všech krajských projektů bude z celkového finančního objemu určeného k realizaci ÚAP (240 mil. Kč) vyčerpáno 161,7 mil. Kč, tj. přibližně 67%. Nevyčerpané finanční prostředky budou využity pro projekty na tvorbu a aktualizaci územních plánů obcí, které jsou také podporovány v rámci programu IOP, v oblasti intervence 5.3 aktivitě b).



Obr. 2: Podpořené projekty na zavádění územně analytických podkladů obcí s rozšířenou působností v rámci Integrovaného operačního programu

Možná rizika udržitelnosti projektu

Pokud jde o samotnou realizaci projektů, probíhala bez výrazných problémů. Určitá rizika však v sobě skrývá tzv. období udržitelnosti projektů, které je v současném programovacím období chápáno jako **pět let od ukončení realizace projektu.** Během udržitelnosti projektu je příjemce povinen např. zachovat výsledky realizace projektu, udržet naplněné monitorovací indikátory, uchovávat dokumentaci, poskytovat informace apod. V opačném případě **hrozí odebrání dotace v plné výši.** U projektů ÚAP období udržitelnosti dle § 28 zákona č. 183/2006 Sb. mimo jiné obnáší provádění průběžných aktualizací ÚAP na základě nových údajů o území a úplnou aktualizaci každé dva roky.

Celkové zhodnocení podpory zavádění územně analytických podkladů z prostředků EU může tedy být, zejména s ohledem na období pěti let udržitelnosti, provedeno až zpětně. Optimisticky však předpokládám, že příjemci všech podpořených projektů podmínky období udržitelnosti projektů splní.

V současné době jsou již v rámci programu IOP vyhlášeny další výzvy k předkládání žádostí o poskytnutí podpory. CRR ČR se jako zprostředkující subjekt podílí na administraci žádostí v rámci aktuálních výzev v těchto oblastech intervence IOP: 3.1, 4.1, 5.2, 5.3b), 6.1 a 6.2. O průběhu dalších výzev bude CRR ČR opět informovat na stránkách odborných periodik. Na závěrečné výsledky a souhrnné posouzení úspěšnosti Integrovaného operačního programu si ale musí čtenáři počkat ještě několik let.

Centrum pro regionální rozvoj ČR

Příspěvkovou organizaci Centrum pro regionální rozvoj ČR (CRR ČR) založilo Ministerstvo pro místní rozvoj ČR již v roce 1996 za účelem aktivní podpory regionální politiky vlády ČR. Během své existence zastávalo CRR ČR funkci **implementační agentury představní pomoci EU 1994–2004** (tzn. Národní Phare – Grantová schémata na podporu infrastruktury, CBC Phare – Velké investiční projekty a Společné fondy malých projektů) a roli **zprostředkujícího subjektu pro programy financované ze strukturálních fondů EU a Iniciativy v období 2004–2006** (tj. SRP – Společný regionální operační program, JPD2 – Jednotný programový dokument pro Cíl 2, Iniciativa INTERREG IIIA, IIIB a IIIC). V současné době je CRR ČR pověřeno výkonem funkce **zprostředkujícího a kontrolního subjektu pro programy období 2007–2013** (tzn. IOP – Integrovaný operační program, OPTP – Operační program Technická pomoc a Operační programy v rámci Cíle 3 – Evropské územní spolupráce).

Jako zprostředkující subjekt v **Integrovaném operačním programu** poskytuje CRR ČR konzultace a pomáhá s realizací projektů u následujících oblastí intervence IOP:

- 4.1 Národní podpora cestovního ruchu
- 5.2 Zlepšení prostředí v problémových sídlištích
- 5.3 Modernizace a rozvoj systémů tvorby územních politik
- 6.1, 6.2 Technická pomoc

Od roku 2009 CRR ČR **spolupracuje také s Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR** při realizaci projektů v těchto oblastech intervence IOP:

- 3.1 Služby v oblasti sociální integrace
- 3.3 Služby v oblasti zaměstnanosti

Role zprostředkujícího subjektu však zahrnuje mnohem více činností: příjem žádostí o dotaci, kontakt se žadatelem a příjemcem, posouzení přijatelnosti, formálních náležitostí a hodnocení žádostí, ex-ante analýzy rizik projektů, kontroly ex-ante, dále také interim a ex-post analýzy rizik projektů a kontroly projektů, ověřování dodržení podmínek zákona o veřejných zakázkách, posuzování změn v průběhu projektu, monitorování realizace projektů, administraci žádostí o platby, vkládání údajů o projektech do informačního systému a mnoho dalších. Pro žadatele, příp. příjemce, je velice důležitou a výše nezmiňovanou činností CRR ČR také **bezplatné poskytování fundovaných informací a konzultací**, které mohou kdykoliv zdarma využít. Kontaktními místy jsou pobočky CRR ČR v každém regionu soudržnosti (NUTS II) se sídly v Brně, Hradci Králové a Liberci, Chomutově, Olomouci, Ostravě, Písku a Praze. Potenciálním žadatelům a příjemcům jsou také k dispozici internetové stránky www.crr.cz a www.strukturalni-fondy.cz/iop.

CRR ČR navíc zajišťuje také hardwarovou a softwarovou **podporu a provoz monitorovacích systémů Monit7+** jednotlivých projektů celkem pro 19 operačních programů strukturálních fondů EU. Podobně zabezpečuje i chod **webové aplikace Benefit7** pro 17 operačních programů, která je pomyslným webovým účtem žadatele. Mimo to se od roku 1999 CRR ČR zabývá také vytvářením volně přístupných internetových informačních aplikací. Postupně byl vyvinut vzájemně propojený systém prezentačních úrovní – **Regionální informační servis (RIS)** a **Mapový Server CRR ČR**. Cílem těchto dvou aplikací bylo shromáždit a provázat různorodé datové zdroje informující o České republice a jednotlivých regionech a zpřístupnit jejich výstupy zejména ústředním orgánům veřejné správy. Regionálně i centrálně zjišťovaná data si ovšem postupně našla uplatnění také u širší odborné veřejnosti, jakou je např. obecní samospráva, podnikatelská sféra nebo pedagogové či studenti vysokých škol. O kvalitách internetových informačních aplikací CRR ČR svědčí nejen uživatelské ohlasy, ale i řada odborných ocenění od mezinárodních porotců. O jejich praktickém významu a obsažnosti se můžete sami přesvědčit na stránkách www.risy.cz a <http://mapy.crr.cz>.

Ing. Jarmila Svobodová
Centrum pro regionální rozvoj ČR



EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
ŠANCE PRO VÁŠ ROZVOJ



CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
ČESKÉ REPUBLIKY

ENGLISH ABSTRACT

Implementation of the Documents of Spatial Analysis Supported from EU Funds Now, by Jarmila Svobodová

Although the 2007 to 2013 planning period still seems to be at its beginnings, some projects have been terminated and the respective EU fund subsidies discharged. This is true for a part of the Integrated Operational Programme too, namely the first invitation for applications as published on 10th April 2008. Through this invitation, projects have been supported to implement the documents of spatial analysis in Regions and municipalities. This article can therefore present the first outcome of the programme, giving the number of supported projects and the information about the amounts of financial means used. All the data are provided by the Centre for Regional Development of the Czech Republic as the mediating and monitoring subject within the Integrated Operational Programme.